

کتاب ماه کلیات

۹۹ - ۱۰۰

«کتاب ماه کلیات»، نشریه‌ای است که با هدف اطلاع‌رسانی و نقد و بررسی کتاب و کمک به ارتباط خلاق بین پدیدآورندگان، ناشران، کتابداران، کتابخوانان و سایر فعالان عرصه نشر و فرهنگ کشور، از سوی «خانه کتاب ایران» به صورت ماهانه منتشر می‌شود.

«کتاب ماه کلیات» با توجه به رده‌بندی دهدهی دیویی به نقد و بررسی کتاب‌های علوم کتابداری، اطلاع‌رسانی، روزنامه‌نگاری، نسخ خطی، رایانه، دائرةالمعارف و فهرست‌ها، لغت‌نامه و فرهنگ‌نامه، کتاب‌شناسی و دانشنامه می‌پردازد.

هم‌چنین همراه فهرست کامل انتشارات ماه پیشین در حوزه کلیات که با مجوز وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی انتشار یافته و در نظام اطلاع‌رسانی «خانه کتاب» وارد شده‌است، براساس رده‌بندی دهدهی دیویی ارائه می‌شود.

مقالات، منعکس‌کننده نظرات نویسندگان است و نظر رسمی نشریه و «خانه کتاب» نیست.

ماهنامه تخصصی اطلاع‌رسانی و نقد و بررسی کتاب

صاحب امتیاز: خانه کتاب ایران

سرمدبیر: محمد سمیعی

معاون سرمدبیر: حمیده نوروزیان

همکاران این شماره:

احترام‌السادات آرامی، محمد رضایی

مدیر هنری: ناصر میرزایی

طراح جلد: علی علوی کامران

عکس: رضا دشتی

حروف‌نگاران:

مزگان حقانی، طاهره قاسمی

گروه تصحیح:

حسن هوشمند، کامران صادقی، عسگر ابراهیمی

ناظر چاپ: رحمان کیانی

لیتوگرافی: کیمیای نور

چاپ و صحافی:

سازمان چاپ و انتشارات

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

مسئول بخش اشتراک و توزیع: بهمن محبی

تلفن بخش اشتراک و توزیع: ۶۶۴۶۵۶۲۵

نشانی: تهران - خیابان انقلاب، بین صبا و فلسطین،

شماره ۱۱۷۸

صندوق پستی: ۳۱۳ - ۱۳۱۴۵

تلفن: ۶۶۹۶۶۲۰۵

دورنگار: ۶۶۴۱۵۳۶۰

پست الکترونیکی:

kol1383@yahoo.com

۴	سخن سردبیر
	گفت‌وگو
۵	● اهمیت حقوق مالکیت فکری در توسعه پایدار (گفت‌وگو با سید حسن میرحسینی) / امیرحسین شرافت
۱۴	● ماهیت حقوق ادبی و هنری از دیدگاه فقه امامیه (گفت‌وگو با سیدمحمد خامنه‌ای) / شریف امیری
۲۲	● ضرورت حمایت از مالکیت ادبی و هنری (گفت‌وگو با مرتضی شفیعی‌شکیب) / امیرحسین شرافت
	مقاله
۳۶	● سازمان جهانی مالکیت معنوی / س. حسینی
۴۴	● گشت‌وگذاری در عرصه دایرةالمعارف‌های کودکان و نوجوانان / نسرین دخت عماد خراسانی
۵۶	● سیمرغ دانایی، معرفی و بررسی دانشنامه ویکی پدیا / محمد سمیعی
۶۴	● بکارگیری وبلاگ‌ها در کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی / امیررضا اصنافی، شیما مرادی
۷۴	● استراتژیک مدیریت مشتری مداری در کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی / عسگر اکبری
	نقد و بررسی کتاب‌های داخلی
۸۰	● نگاهی به جلد نهم دانشنامه جهان اسلام / حسین دمرچیلو
۸۶	● دانشنامه ادب فارسی / معین‌الدین محرابی
۹۰	● دایرةالمعارف ناسیونالیسم در یک نگاه / محمدرضا قنبری
۹۶	● معرفی و بررسی دایرةالمعارف کامپیوتر / دکتر فریدون آزاده تفرشی
۱۰۰	● نقدی بر دایرةالمعارف کتابداری و اطلاع‌رسانی / محمد خداجوی
۱۰۶	● دایرةالمعارف کتابداری و اطلاع‌رسانی: نشانه بلوغ علمی و شخصیت جمعی کتابداران ایرانی / فردین کولائیان
۱۱۲	● به کجا چنین شتابان؟! نگاهی به فرهنگواره «کارنمای زنان کارای ایران» / اعظم‌السادات قاسمی
	نقد و بررسی کتاب خارجی
۱۱۶	● نسل نوین واژه‌نامه‌ها / محمد سمیعی
	نرم‌افزار و اینترنت
۱۲۰	● دایرةالمعارف‌های فارسی و غیرفارسی اینترنتی / فردین کولائیان
	گزارش
۱۲۸	● کتابنامه معماری اثر مفتخری کتابدار و صنم ناشر / دکتر ناهید بنی اقبال
۱۳۰	● دوازدهمین نمایشگاه بین‌المللی چاپ و بسته‌بندی / وحید مرادی
۱۳۲	● مدیریت اثر بخش در سایه فناوری اطلاعات و ارتباطات / احسان طیرانی راد
۱۳۸	● نخستین جشنواره وبلاگ نویسی قرآنی
۱۴۱	● «آفتاب در آینه» مسابقه کتابخوانی دانشجویان ایران
۱۴۲	اخبار
۱۵۷	فهرست کتاب‌های منتشر شده در بهمن ۱۳۸۴
۱۶۷	فهرست کتاب‌های منتشر شده در اسفند ۱۳۸۴

مدیریت اثربخش در سایه فناوری اطلاعات و ارتباطات

گزارشی از برگزاری دومین کنفرانس مدیریت ICT، اول و دوم اسفند ۱۳۸۴

• احسان طبرانی‌راد

را تحقق بخشیم، استفاده از دانش مدیریت این زیرساخت ضروری است. به دیگر سخن این که، به چه میزان زیرساخت مدیریتی توانمند است، قوانین، مقررات و نیروی انسانی آن تا چه اندازه مؤثرند و مدیرانی که درک صحیح از توسعه دارند و آشنا به مهارت‌های مدیریتی هستند، در کجای این فرآیند قرار گرفته‌اند. بدین ترتیب تنگنای اصلی توسعه ملی در ایران زیرساخت مدیریت است و برای «مدیریت فناوری» باید به «فناوری مدیریت» مجهز شویم. بکارگیری فناوری مدیریت جز در تعامل فضای جهانی ممکن نیست و باید در این حوزه از تجربیات جهانی استفاده کنیم.

برای دستیابی به فناوری مدیریت در مسیر تحقق توسعه مبتنی بر IT، مدیریت دانش و تعامل بین فناوری، فنون و انسان بایسته است. همچنین ارائه و کاربرد دانش در توانمندسازی ایده‌ها و راه‌حل‌های نوین مفید و پرفایده می‌نماید، این روند در مناسبات سازمانی به خلق واقعیت‌ها و منابع جدید منتهی می‌شود و هنگامی که در سطح کلان نهادینه شود و با ابزار و تجربیات جهانی همراه شود به توسعه مبتنی بر فناوری اطلاعات که زیرساخت توسعه علمی، فرهنگی، اقتصادی و اجتماعی است، منتهی می‌شود. لازمه مدیریت دانش هم، ایجاد محیط مشارکت، همکاری و اشتراک منابع، داده‌ها، اطلاعات و دانش است که با تغییر روندهای سنتی و تقویت ساختارها و زیرساخت‌ها همراه است.

بنابراین رویکرد و با هدف توسعه و ترویج فرهنگ تحقیق و پژوهش در زمینه مباحث مدیریت فناوری اطلاعات و ارتباطات، دومین کنفرانس مدیریت ICT (ICTM) اول و دوم اسفند ۱۳۸۴ در سالن همایش‌های هتل المپیک برگزار شد.

دبیر اجرایی این کنفرانس در آیین آغاز به کار آن گفت: دومین کنفرانس ICTM با استقبال مناسب مدیران، پژوهشگران و کارشناسان فناوری اطلاعات و ارتباطات ایران مواجه شد بصورتی که بیش از ۳۰۰ مقاله به دبیرخانه کنفرانس

در روند توسعه و کاربری فناوری اطلاعات و ارتباطات نقش «مدیریت» مهم و اساسی است، زیرا که مدیریت عامل تلفیق و موزونی چهار مؤلفه نرم‌افزار، سخت‌افزار، نیروی انسانی و خود مدیریت است. مدیریت، نرم‌افزار را تولید می‌کند و بکار می‌گیرد، نیروی انسانی مورد نیاز را برای کار با سیستم تربیت می‌کند و منابع و سخت‌افزار را تهیه می‌کند. بنابراین «مدیریت» مهم‌ترین عامل در توسعه و کاربری فناوری اطلاعات است.

در مناسبات دنیای کنونی، وجود زیرساخت ارتباطی و اطلاعاتی ضرورت اول هر جامعه نوینی است و برای این که این زیرساخت را بکار گیریم و توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی

ارتباطات، دانشکده مدیریت دانشگاه تهران و دانشگاه تربیت مدرس، مؤسسه مدیریت و توسعه ناب، وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات، دانشگاه استراسبورگ فرانسه و انجمن مدیریت ایران را از همکاران و برگزارکنندگان ICTM معرفی کرد.

دکتر علی‌اکبر فرهنگی، دبیر دومین کنفرانس مدیریت ICT نیز در حاشیه کنفرانس گفت: آشنایی جامعه علمی و اجرایی کشور با IT، شناخت فرصت‌ها و تهدیدها، ارائه هشدارهای لازم در این زمینه و آشنایی افراد جامعه با عصر ارتباطات و اطلاعات از اهداف این کنفرانس است.

وی افزود: تحولات تکنولوژیک، تحولات اجتماعی و تحولات اجتماعی نیز تحولات فرهنگی به همراه دارد. تحولات اجتماعی به نهادهای کلیدی و اساسی اجتماعی برمی‌گردد، اما فرهنگ بعنوان مجموعه‌ای از رفتارهای آموختنی که در جامعه مطرح می‌شود مورد پذیرش و توافق همگان قرار می‌گیرد و هر کسی وارد این جمع می‌شود مجبور به پذیرش آن است. نکته مهم این است که آیا توانسته‌ایم با تحولاتی که از نظر تکنولوژیکی رخ داده است، هماهنگ شویم. آیا نهادهای اجتماعی و فرهنگی در کشور با این تحولات تکنولوژیکی همسو شده‌اند.

وی تصریح کرد: تحولات تکنولوژیکی خواسته یا ناخواسته وارد جامعه ایران شده است، اما این تحولات از نظر فرهنگی و اجتماعی هنوز نتوانسته خود را با تحولات تکنولوژیکی هماهنگ کند و اگر این هماهنگی صورت نگیرد، جامعه در تلاطم قرار خواهد گرفت.

هم‌چنین، رئیس شورای سیاست‌گذاری دومین کنفرانس مدیریت فناوری اطلاعات و ارتباطات گفت: در عصر امروز توسعه در هیچ کشوری محقق نخواهد شد مگر این که از جاده فناوری اطلاعات عبور کند.

دکتر محمدرضا عاطفی افزود: در کشور ما قبل از این که فناوری را مدیریت کنیم، این فناوری است که ما را مدیریت می‌کند و در حال حاضر اسباب و ابزار فناوری شده‌ایم، به جای

ارسال شد که در نهایت برای ارائه شفاهی ۴۹ مقاله، برنامه‌ریزی شده است.

مهندس «مهرداد شرافت» افزود: هم‌چنین برای شرکت در این کنفرانس بیش از ۷۰۰ نفر ثبت نام کرده‌اند و بیش از ۱۷۵ شرکت و سازمان از بخش دولتی و خصوصی در برگزاری آن همکاری دارند.

وی با اشاره به این که معرفی آخرین دستاوردهای تحقیقاتی و کاربردی و تبادل دستاوردها و تجربیات شرکت‌ها و سازمان‌های برتر در زمینه بکارگیری فناوری اطلاعات از دیگر اهداف برگزارکنندگان دومین کنفرانس مدیریت فناوری اطلاعات و ارتباطات است، یادآور شد: محورهای این کنفرانس تحت ۲ عنوان علمی و داخلی تقسیم‌بندی شده است.

دبیر اجرایی کنفرانس ICTM، سیستم‌های اطلاعات مدیریت (MIS)، مدیریت اطلاعات، تجارت الکترونیکی (e-commerce)، بازاریابی الکترونیکی (e-strategy)، (e-marketing)، دولت الکترونیکی (e-government)، آموزش الکترونیکی (e-learning)، برنامه‌ریزی منابع سازمانی (ERP) و ارتباطات بازاریابی را از عمده محورهای علمی این کنفرانس ذکر کرد.

وی افزود: با توجه به اهمیت مدیریت فناوری اطلاعات و بهره‌وری، این موضوع نیز به همراه ICT و جهانی شدن، مدیریت دانش، مهندسی مجدد در سازمان‌ها، فناوری اطلاعات (IT) و مدیریت منابع انسانی از دیگر محورهای این کنفرانس تعیین شده است.

مهندس شرافت هم‌چنین نقش مدیریت فناوری اطلاعات و ارتباطات در مدیریت انرژی، نقش ICTM در تدوین استراتژی‌های کلان کشور و بالاخره نقش مدیریت ICT در زیرساخت‌های صنایع و معادن را بعنوان محورهای داخلی این کنفرانس عنوان کرد.

دبیر اجرایی دومین کنفرانس مدیریت فناوری اطلاعات و

آن که فناوری ابزار ما باشد.

وی با بیان این که حوزه ICT را می‌توان یکی از چالش‌ها و استراتژی‌ها در توسعه کشور مدنظر قرار داد، گفت: کشورهای توسعه یافته، کشورهایی هستند که تولید علم و اطلاعات می‌کنند و کشور توسعه یافته‌ای را نمی‌توان یافت که از فناوری اطلاعات و ارتباطات استفاده نکرده باشد.

عاطفی تصریح کرد: متأسفانه همچنان در محافل اجراییان صحبت از توسعه پرمبنای کشاورزی و صنعت می‌کنیم و توسعه اطلاعات را کاملاً به دست فراموشی سپرده‌ایم. وی خاطر نشان کرد: مدیریت اطلاعات و استفاده از این منبع در توسعه کشور می‌تواند یک چالش و تهدید و در عین حال یک فرصت بزرگ محسوب شود.

در مدت ۲ روز برگزاری دومین کنفرانس مدیریت فناوری اطلاعات و ارتباطات، بیش از ۴۰ عنوان مقاله به صورت سخنرانی شفاهی ارائه شد که مختصری از مهم‌ترین آن‌ها به این شرح است:

- ارائه‌های شفاهی

دکتر محمدفتحیان استادیار دانشگاه علم و صنعت با همکاری مهندس مسیح ابراهیمی دانشجوی دکتری مهندسی صنایع در مقاله‌ای به بررسی اثرات بکارگیری تجارت الکترونیک در شرکت‌های کوچک و متوسط پرداختند.

دکتر فتحیان در این باره توضیح داد: تجارت الکترونیکی بعنوان یک فناوری به شرکت‌های کوچک و متوسط (SME) اجازه رقابت در مقابل همتهای بزرگ‌ترشان را خواهد داد. تحقیق نشان داده است که مزایای مهم و قابل توجهی پیش روی SME‌هایی است که در عرصه تجارت الکترونیک وارد شده‌اند. در میان این مزایا می‌توان به کاهش هزینه‌ها، افزایش فروش و توانایی برای دستیابی به بازار جهانی اشاره کرد.

هم‌چنین در این پژوهش دلایل استفاده از تجارت الکترونیک توسط شرکت‌های کوچک و متوسط، مزایا و معایب قبول تجارت الکترونیکی و موانع بر سر راه تحقق آن در ایران مورد بحث و بررسی قرار گرفته است.

مهندس ابراهیمی نیز در ادامه این ارائه گفت: چگونگی قبول و استفاده از تجارت الکترونیکی در این گونه شرکت‌ها به ویژگی‌های تجارتي آن‌ها باز می‌گردد، به گونه‌ای که دست یافتن به یک راه‌حل خاص تجارت الکترونیکی که برای همه مناسب باشد، مشکل خواهد بود و لازم است شرکت‌های کوچک و متوسط در زمینه مزایای تجارت الکترونیکی و چگونگی بهره‌گیری از آن آموزش داده شوند، زیرا این نوع فناوری هنوز توسط برخی از این گونه شرکت‌ها نامناسب تلقی می‌شود.

دکتر مانیان و خانم فاطمی شریعت پناهی نیز پژوهشی با عنوان «پورتال‌های اطلاعاتی، سازمان‌ها و مدیریت دانش» ارائه کردند.

در چکیده این مقاله آمده است: با توجه به اهمیت دانش در اقتصاد امروز، تبدیل شدن سازمان‌ها به سازمان‌های دانش‌محور و جایگاه ویژه پورتال‌های سازمانی بعنوان ابزاری مؤثر و کارا برای مدیریت دانش سازمانی در این پژوهش به شناسایی و دسته‌بندی انواع پورتال‌های سازمانی و ارائه دیدی جامع از پورتال‌های اطلاعاتی سازمان پرداخته شده است.

با استفاده از نتایج این بررسی، سازمان به تأثیر و اهمیت پورتال‌ها در حفظ و توسعه دانش سازمانی پی‌برده و با پیش‌نیازها و نحوه بکارگیری پورتال برای بدست آوردن مزیت رقابتی پایدار و کسب جایگاه ویژه و منحصر بفرد در بازار رقابت آشنا خواهد شد و با توجه به توضیحات ارائه شده مدلی پیشنهادی برای معماری پورتال سازمانی ارائه می‌گردد.

در ادامه این مقاله نیز پورتال‌های اطلاعاتی سازمان بعنوان ابزاری برای تولید، نگهداری و اشتراک دانش سازمانی و بوجودآورنده امکانات همکاری و ارتباط بین افراد سازمان بررسی شده و کارکردها و پیش‌نیازهای لازم برای آن در فرآیندهای سازمان ارائه شده است.

سخنرانی بعدی در اولین روز کنفرانس به مقاله آقایان دکتر جعفری و دکتر اخوان اختصاص داشت. پژوهشگران در این مقاله به بررسی و مطالعه تطبیقی سیاست‌های تکنولوژی در کشورهای توسعه یافته پرداخته و چارچوبی را برای توسعه دانایی محور تکنولوژیک کشور ارائه داده‌اند.

دکتر اخوان در این رابطه گفت: امروزه در عصر اطلاعات، نقش مواردی چون علم، دانش و تکنولوژی در توسعه کشورها برکسی پوشیده نمی‌باشد. رهبران در سراسر دنیا می‌کوشند تا از طریق سیاست‌گذاری‌های صحیح در زمینه‌های علمی و مدیریت مناسب دانایی و سرمایه‌های دانشی، حرکت جوامع خود را در مسیر توسعه دانایی محور شتاب بخشند. در این پژوهش نیز با نگاهی کلان، به مطالعه تطبیقی سیاست‌های علم و تکنولوژی در کشورهای توسعه یافته‌ای چون انگلیس، فرانسه، ژاپن، چین و کره جنوبی می‌پردازد و با تبیین مبانی و زیرساخت‌های لازم و هم‌چنین توضیح و تفسیر برنامه‌های این کشورها، چگونگی برتری و توسعه این کشورها در عرصه علم و تکنولوژی را به نمایش می‌گذارد، پس از آن نیز با مقایسه سیاست‌های تکنولوژی کشورهای مذکور و بررسی وضعیت کنونی کشورمان، یک چارچوب پیشنهادی برای توسعه تکنولوژیک کشور ارائه شده است.

«تبیین سازه‌های مدیریت دانش در سازمان‌های یادگیرنده»، عنوان مقاله‌ای بود که دکتر حاج کریمی و خانم بطحایی آن را

ارائه کردند.

در نسخه‌ای از این پژوهش که در اختیار نشریه قرار گرفت، آمده است: اصول زیربنایی نوآوری می‌بایست از طریق یادگیری مستمر با کارکنان در میان گذارده شود. اصول یادگیری از طریق شیوه‌های تسهیم دانش و خرد و نیز استفاده از فعالیت‌های یادگیری نظیر آموزش، تسهیم و مطالعات فردی، با کارکنان، مشتریان و سایر ذی‌نفعان سازمان در میان گذارده می‌شود. علاوه بر آن فعالیت‌های یادگیری با هدف بقا در عرصه کسب و کار، یادگیری به منظور بهینه‌کاو و محک زدن سازمان با بهترین نمونه‌های صنعت و در نهایت یادگیری به منظور رهبری و اعمال نفوذ، همگی در زمره مکانیزم‌های متنوع تسهیم قرار دارند و تسلط فرد بر هر یک از این فعالیت‌ها به منظور بهبود عملکرد مدیریت دانش در یک سازمان یادگیرنده ضروری به نظر می‌رسد.

مهندس کفایت‌مند و دکتر مزدورانی نیز به منظور حداکثر کارایی در حوزه فناوری اطلاعات و ارتباطات به سخنرانی پیرامون پژوهش خود با موضوع «یک مدل ابتکاری ترکیبی برای برنامه‌ریزی پروژه‌های IT» پرداختند.

مهندس کفایت‌مند در این زمینه گفت: با توجه به جایگاه ICT در عصر حاضر و نقش راهبردی و غیرقابل انکار آن در نیل به توسعه و با عنایت به مشکلات موجود در مدیریت پروژه‌های فناوری اطلاعات و ارتباطات، در این مقاله تلاش شده است تا براساس ویژگی‌های خاص پروژه‌های IT، مدلی ابتکاری و

انعطاف‌پذیر برای برنامه‌ریزی این پروژه‌ها بعنوان یکی از وجوه اصلی مدیریت آن، ارائه شود.

هم‌چنین دکتر مزدورانی اضافه کرد: در این مدل ترکیبی براساس رویکردی نوین از الگوریتم ژنتیک و مجموعه‌های فازی استفاده می‌شود تا ضمن بهره‌گیری از تولید اولویت‌دهی در تخصیص منابع، پروژه IT به گونه‌ای برنامه‌ریزی شود که اهداف چندگانه مطلوبیت آن به طور توأم برآورده گردد و مشکلات عمومی مبتلا به متدولوژی‌های مربوط به چرخه توسعه آن به حداقل برسد. در انتها نیز فاز معماری پروژه برنامه‌ریزی استراتژیک ICT استان گلستان بعنوان نمونه‌ای از کاربرد مدل بررسی می‌شود و روش ارائه شده با سایر روش‌های مشابه مورد مقایسه قرار گرفته و وجوه مثبت کارایی آن نشان داده می‌شود.

۴ نفر از دانشجویان تحصیلات تکمیلی رشته مدیریت دولتی دانشگاه تهران نیز در مقاله‌ای با عنوان «متا-مدیریت سازمان‌های مجازی»، رویکردی نو در رهبری و انتخاب افراد شایسته برای سازمان‌های مجازی با تأکید بر نقش IT، معرفی کرده‌اند.

آنان در معرفی پژوهش خود آورده‌اند: پیشرفت‌هایی که اخیراً در زمینه فناوری اطلاعات صورت گرفته است، موجب ظهور شکل جدیدی از سازمان به نام سازمان مجازی شده، این سازمان‌ها بعنوان یک پارادایم جدید طرح سازمانی برای کسب مزیت رقابتی، و پاسخ به الزامات تجارت الکترونیک

تیلور یافته‌اند. مدیریت سازمان‌های مجازی که متا - مدیریت نامیده می‌شود رویکردی سیستماتیک برای بهره‌گیری از مزیت اقتصادی رقابتی برای سازمان مجازی می‌باشد و در این تحقیق به بررسی تعاریف، ابعاد سازمان‌های مجازی، ویژگی‌های سازمان‌های مجازی، عوامل اساسی در موفقیت تیم‌ها و سازمان‌های مجازی، متا - مدیریت و الزامات مدیریتی در سازمان‌های مجازی، انتخاب افراد مناسب برای سازمان‌های مجازی، رهبری همه‌جانبه، نقش توانمند ساز IT برای سازمان‌های مجازی پرداخته‌ایم.

ارائه شفاهی بعدی به موضوع دولت الکترونیک اختصاص داشت.

پژوهشگران در مقاله‌ای با عنوان «دولت الکترونیکی در عصر مجازی» به بررسی این موضوع و چالش‌های راه‌اندازی آن پرداخته‌اند. در چکیده این مقاله آمده است: دولت الکترونیکی مفهومی نو، ساده و برای دولت‌ها، چالش برانگیز است و دیگر این که مفهومی است که زمان تحقق آن فرا رسیده است. با آمدن عصر مجازی و دیجیتال، تغییر در زمینه‌های مختلف اجتناب‌ناپذیر شده است و در صورت عدم انطباق، ناکارآمدی سازمان‌ها، بیش از اندازه مشهود خواهد شد.

دولت الکترونیکی ثمره تحول در فناوری اطلاعات می‌باشد که عبارت است از: استفاده از تکنولوژی برای افزایش دسترسی و ارائه خدمات و اطلاعات به شهروندان، شرکای تجاری، کارکنان و سایر مؤسسه‌ها. بنابراین با قدم نهادن به دهکده جهانی و با در نظر گرفتن شکاف دیجیتالی حاکم بر آن در عصر مجازی، این امر مهم و اجتناب‌ناپذیر قلمداد می‌شود.

دکتر علی اکبر فرهنگی و آقای حرآبادی و خانم فرجیان در مقاله‌ای به رویکرد «تدوین استراتژی در عصر دانش» پرداخته‌اند.

این مقاله، با تأکید بر ابعاد فلسفی زیربنای تدوین استراتژی، دو نوع رویکرد عمده (مکتب طراحی و مکتب کارآفرینی) در این زمینه را شناسایی نموده است. همچنین با در نظر گرفتن تغییر پارادایمی از «اقتصاد صنعتی» به «اقتصاد دانشی»، ضرورت تجدید نظر در رویکرد سنتی مدیران (طراحی) و تشویق تفکر استراتژیک در راستای انتقال دانش ضمنی به دانش صریح را مورد بررسی قرار داده است.

بررسی راهکارهایی برای بکارگیری مؤثر فناوری اطلاعات در آموزش، عنوان بعدی ارائه‌های شفاهی در روز اول کنفرانس مدیریت ICT بود.

دکتر فیضی و بابک عبد حق، ابزارهای شناختی را برای این کاربری مؤثر مورد تحقیق قرار داده‌اند.

بابک عبدحق در این باره توضیح داد: در این پژوهش، ابزار شناختی بعنوان نمودی از تلفیق فناوری اطلاعات و

فناوری آموزشی، معرفی شده و نقش آن در توسعه محیط‌های آموزشی جدید بررسی می‌شود. جهت‌گیری اصلی مقاله شرح و بسط راهکاری در حوزه فناوری آموزشی می‌باشد که مبتنی بر آموزه‌های نوین معرفت‌شناسی بوده و جایگاه فراگیران و نقش فناوری اطلاعات در آن تبیین شده است. نکته اصلی موردنظر، ارائه راهکاری برای جایگزینی فرآیند «یادگیری با رایانه» به جای فرآیند «تدریس از طریق رایانه» می‌باشد و در این راستا سازوکار استفاده از فرآیندهای رایانشی، بعنوان قابلیت منحصر بفرد این فناوری، در برسازای دانش و بازنمایی آن توسط فراگیران، مطرح می‌شود. به همین منظور ابتدا به مرور روش‌های فعلی بکارگیری فناوری اطلاعات در حوزه آموزش پرداخته و محدودیت‌های آن بررسی می‌شود. سپس به مبانی معرفت‌شناسانه سازاگرایی، بعنوان رویکردی که می‌تواند برآورنده نیازهای امروزی آموزش باشد، اشاره شده و به دنبال آن ویژگی‌های محیط‌های آموزشی مبتنی بر آن مطرح می‌شود. در بخشی دیگر، تعریف ابزارهای شناختی، بعنوان تسهیل‌کننده روش‌های تقویت تفکر انتقادی، ارائه شده و کارکرد آن‌ها در محیط‌های مذکور بررسی می‌شود و در نهایت در بخش آخر، مواردی که می‌تواند در طراحی این ابزارها مورد استفاده قرار گیرد، پیشنهاد شده است.

سید ابراهیم ابطی، عضو هیأت علمی دانشکده مهندسی کامپیوتر، دانشگاه صنعتی شریف، سخنران بعدی کنفرانس بود که به توضیح در مورد مقاله خود با عنوان «برنامه‌های درسی برای دوره دانشگاهی کارشناسی فناوری اطلاعات» پرداخت. موضوع این مقاله، پیشنهاد یک الگوی عملی برای تولید محتوای درسی دوره فناوری اطلاعات و تولید یک طرح درس نمونه است.

پژوهشگر درباره مدل این تحقیق توضیح داد: این مدل، مدل سناریویی بر مبنای چارچوب کاری و قاب‌های اجرایی و مضمونی است که پیوند محتوای درسی را از طریق زنجیره‌های درسی محقق می‌سازد. امکانات بهنگام سازی محتوای درسی در این الگو با تغییر مفروضات اصلی از طریق انتخاب سناریوی زمینه درسی در بالاترین سطح و بهنگامی محتواها و عناوین و زنجیره‌های درسی در پایین‌ترین سطح میسر است که به مدل، خاصیت پویایی مستمر می‌بخشد.

«ارزیابی متدولوژی‌های برنامه‌ریزی جامع فناوری اطلاعات برای سازمان‌های دولتی ایران»، عنوان مقاله‌ای است که یک تیم پژوهشی بر روی آن کار کرده است.

پژوهشگران در مقدمه‌ای به اهداف این پژوهش پرداخته‌اند: با توجه به شرایط دنیای امروزی، بکارگیری مؤثر فناوری اطلاعات در سازمان و هم‌راستا سازی استراتژی‌های فناوری اطلاعات با استراتژی‌های سازمان، به صورت یک نیاز ضروری

فناوری اطلاعات و ارتباطات در مدیریت توسعه مناطق روستایی پرداخته‌اند.

در چکیده مقاله ایشان آمده است: سکونت‌گاه روستایی در نظام برنامه‌ریزی بعنوان یک سیستم باز مطرح است، که جریان اطلاعات و نوآوری‌های بین اجزای مختلف سازنده این سیستم و نیز در تعامل با سایر سکونت‌گاه‌ها به حیات و توسعه خود ادامه می‌دهد. روستا بعنوان سیستم پویا برای تداوم حیات خود بایستی اطلاعات جدیدی تولید کند و از اطلاعات بیرون از سیستم بهره‌گیرد. به همین دلیل است که بحث فناوری اطلاعات روز به روز به یک نیاز اساسی در سطح دنیا تبدیل می‌شود و به همین دلیل چند دهه اخیر دوره‌ای بسیار مهم و تأثیرگذار در حیات و تحول مناطق روستایی کشورهای در حال توسعه بشمار می‌آید. در ایران، در حال حاضر بیش از یک سوم جمعیت کشور در مناطق روستایی بکار و فعالیت مشغولند، و توجه به آن بعنوان شکلی از سکونت‌گاه‌ها در کنار بخش شهری ضرورت می‌یابد. با توجه به نفوذ زیرساخت‌های فناوری‌های ICT و برخی از مظاهر ICT جدید در مناطق روستایی کشور می‌توان از آن برای مدیریت توسعه مناطق روستایی در جهت کاهش نابرابری‌های دسترسی و توانمندسازی مردم محلی استفاده کرد.

دکتر غلامعلی منتظر و محمدحسین مقدم نیز در مقاله مشترکی به موضوع توسعه دانش بنیاد پرداخته‌اند.

پژوهشگران در سخنرانی پیرامون این مقاله با عنوان کامل «درآمدی بر مفهوم توسعه دانش بنیاد مبتنی بر فناوری اطلاعات» اظهار داشتند: ارتقای جایگاه دولت - ملت در نظام جهانی با فهم مناسبات و روندهای جاری و حاکم در عرصه جهانی ارتباط تنگاتنگی دارد. گسترش شبکه‌های جهان‌گستر ارتباطات و اطلاعات یکی از روندهای مسلط جهانی است که بنا به اعتقاد محققان، منجر به شکل‌گیری پارادایم نوظهور فناوری اطلاعات در عرصه روابط بین‌الملل و مناسبات جهانی، از قبیل فرآیند بین‌المللی شدن تولید، تقسیم کار بین‌المللی و مواردی از این دست شده است.

از این رو در این پژوهش با بررسی مفهوم و ویژگی‌های «توسعه» و چگونگی عبور از آن در برهه‌های مختلف تاریخی مفهوم توسعه دانش بنیاد براساس پارادایم فناوری اطلاعات مورد بررسی قرار می‌گیرد و بر نکات اصلی این توسعه مبتنی بر ویژگی‌های پارادایم جدید تأکید می‌گردد.

هم‌چنین در حاشیه برگزاری دومین کنفرانس مدیریت فناوری اطلاعات و ارتباطات، نمایشگاه ارائه دستاوردهای ICT صنعت، دانشگاه و مراکز دولتی و خصوصی و کار گروه‌های مرتبط با موضوع‌های کنفرانس از جمله ICT و انرژی، ICT و حمل و نقل و ICT و مدیریت اجرایی برگزار شد.

درآمده است. اما وجود جزایر اتوماسیون در سازمان‌هایی که از فناوری اطلاعات استفاده کرده‌اند، چیدمان و آرایش ناکارآمد ساخت‌افزارها و برنامه‌های کاربردی متنوع و متعدد مورد استفاده قدیمی یا ارتقا یافته و سرمایه نسبتاً هنگفتی که به این امر اختصاص داده می‌شود، لزوم تهیه طرح جامع را بدیهی جلوه می‌دهد. هدف از تهیه «طرح جامع فناوری اطلاعات»، ارائه مدل و چارچوبی استراتژیک برای مدیریت مؤثر فناوری اطلاعات در سازمان است به گونه‌ای که از یک سو پشتیبانی مأموریت، اهداف و کسب و کار سازمان محقق گردد و از سوی دیگر زیرساختی فراهم شود که امکان گردش و مبادله مناسب و مؤثر داده‌ها و اطلاعات و اشتراک منابع را فراهم نموده و زمینه را برای هم‌سویی با تحولات سازمانی و رفع مشکلات فراهم سازد. برای تهیه برنامه جامع فناوری اطلاعات در سازمان، متدولوژی‌های مختلفی ارائه شده است که از هر کدام متناسب با شرایط مختلف می‌توان استفاده نمود؛ از جمله رویکرد «معماری اطلاعات» یا «معماری سازمان» که امروزه در این زمینه بعنوان رویکرد برتر شناخته می‌شود. در این پژوهش ضمن برشمردن دلایل انتخاب رویکرد معماری اطلاعات برای برنامه‌ریزی جامع IT برای سازمان‌های دولتی ایران، روشی ارائه شده است که با کمک آن بتوان از میان انبوهی از مدل‌ها و چارچوب‌های معماری که از آن‌ها بعنوان جنگل مدل‌ها یاد می‌شود، مدل یا مدل‌های مناسب سازمان خود را جهت برنامه‌ریزی انتخاب نماییم.

در روز دوم کنفرانس، آقایان استادزاده و شمس، مقاله‌ای با عنوان «جایگاه فرآیند توسعه نرم‌افزار در معماری سازمانی» ارائه کردند.

فریدون شمس در سخنرانی خود خاطرنشان کرد: مدیران همواره به دنبال راه‌هایی هستند که به آن‌ها در شناخت کامل از سازمان تحت مدیریتشان کمک کند. معماری سازمانی یک دید کامل را از سازمان فراهم می‌کند و می‌تواند به مدیران در شناخت سازمان کمک زیادی کند. از طرف دیگر، فرآیندهای توسعه نرم‌افزار به توسعه‌دهندگان سیستم‌های نرم‌افزاری کمک می‌کند تا بتوانند سیستم‌های اطلاعاتی با کیفیت بالاتر در سازمان ایجاد کنند. فرآیندهای توسعه نرم‌افزار از یک منظر سطح پایین به سازمان نگاه می‌کنند، در حالی که معماری سازمانی یک دید کلان به سازمان دارد. در نگاه اول به نظر می‌رسد نمی‌توان بین این دو سطح ارتباطی برقرار کرد و در این تحقیق نشان می‌دهیم چگونه می‌توان از فرآیندهای توسعه نرم‌افزار در راستای ایجاد معماری‌های سازمانی استفاده کرد. انجام چنین کاری می‌تواند به هر دو دید کمک زیادی کند و باعث یکپارچه شدن آن‌ها شود و روی هم رفته این کار نرخ موفقیت سیستم‌های اطلاعاتی را در سازمان‌ها افزایش می‌دهد.

دکتر عینالی و خانم بیگدلی نیز در پژوهشی به کاربرد